

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXXI. — Wydany i rozesłany dnia 18 czerwca 1870.

79.

Rozporządzenie pełniącego obowiązki ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z pełniącym obowiązki ministra handlu z dnia 14 maja 1870,

względem egzaminu kandydatów na nauczycieli umiejętności handlowych.

Obowiązujące w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa z wyjątkiem królestwa Galicji i Lodomeryi, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego

Ażeby osobom potrzebującym urzędowego dowodu co do swego uzdolnienia do urzędu nauczycielskiego umiejętności handlowych, nastręczyć sposobność uzyskania takowego dowodu, wydają się w skutku najwyższego upoważnienia następujące przepisy:

Komisja egzaminacyjna.

§. 1.

1. Uzdolnienie naukowe do urzędu nauczycielskiego udowodnia się zapomocą egzaminu, do przedsiębrania którego powołaną jest komisja egzaminacyjna dla stanu nauczycielskiego przy samoistnych szkołach realnych.

2. W miarę potrzeby przydawani będą do komisji jako egzaminatorowie odnośnych przedmiotów członkowie, których minister wyznań i oświecenia zamianuje na taki sam przeciąg czasu jak innych członków komisji egzaminacyjnej szkół realnych.

3. Egzaminatorowie kandydatów do tego zawodu nauczycielskiego stanowią samoistny oddział komisji egzaminacyjnej pod prezydencją dyrektora komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół realnych, a ci z pomiędzy nich, którzy nie są oraz członkami tej ostatniej komisji, winni zasiadać tylko na tych posiedzeniach na których mają być traktowane sprawy odnoszące się do egzaminów z przedmiotów handlowych.

4. Organa którym poruczony jest nadzór nad szkołami handlowymi, jakoteż członkowie izb handlowych i przemysłowych w miastach w których komisje egzaminacyjne mają siedziby, posiadają prawo znajdowania się na egzaminie ustnym, jakoteż na wykładzie pisowym.

Dyrekcja komisyi egzaminacyjnej winna w krótkiej drodze zawiadomić wcześnie pierwszych, jakoteż prezesa izby handlowo-przemysłowej, o dniu i godzinie odbyć się mających egzaminów.

5. Co do kierownictwa tej komisyi egzaminacyjnej obowiązują postanowienia istniejące dla komisyi egzaminacyjnej szkół realnych.

Zgłaszczenie się do egzaminu.

§. 2.

1. Aby być przypuszczonym do egzaminu, kandydat winien podać prośbę do dyrektora tej komisyi egzaminacyjnej, przed którą zamierza złożyć egzamin. Do prośby winien załączyć:

a) świadectwo, jako ukończył z dobrym skutkiem, albo

α) gimnazjum wyższe, lub szkołę realną wyższą; albo

β) ukończyłszy z dobrym skutkiem gimnazjum niższe, lub szkołę realną niższą, odbył cały i to przynajmniej dwuletni kurs w jednej ze szkół handlowych;

b) jeżeli od ukończenia nauk, upłynęło więcej niż rok, kandydat winien wykazać się w sposób wiarogodny, czem się zajmował w ciągu tego czasu;

c) opis swego życia, w którym głównie przedstawić należy bieg swego wykształcenia, tudzież kierunek i przedmioty swoich studiów specjalnych, a zarazem oświadczenie do którego języka wykładowego poczytuje się być uzdolnionym na nauczyciela.

2. Jeżeli świadectwa wspomnione pod a) nie mogą być załączone, lub jeżeli komisyi egzaminacyjnej zdają się być niedostatecznymi, a z drugiej strony zachodzą okoliczności, które każą wnioskować, że kandydat otrzymał gruntowne i prawidłowe wykształcenie, natenczas co do przypuszczenia do egzaminu rozstrzygnie minister wyznań i oświecenia na wniosek lub po wysłuchaniu komisyi egzaminacyjnej.

Przedmiot egzaminu i miara wymagań.

§. 3.

1. Za pomocą egzaminu ma być udowodnionem, że kandydat posiada potrzebne wykształcenie ogólne i że jest zupełnie biegłym w umiejętnościach handlowych.

2. Pod względem wykształcenia ogólnego wymaga się:

a) dostatecznej znajomości języka wykładowego;

b) geografii i historyi z szczególniejszym względem na najznaczniejsze punkty handlowe, na stosunki handlowe różnorakich krajów i główne przyczyny rozwoju handlu, przy czem należy zwrócić także uwagę na najważniejsze zasady nauki gospodarstwa narodowego.

3. Aby udowodnić wykształcenie w swoim zawodzie kandydat winien złożyć egzamin: z arytmetyki kupieckiej, prowadzenia ksiąg, korespondencji handlowej, tudzież z nauki o handlu i wełach.

Przytem wymagać się będzie:

a) z arytmetyki, biegłości i wprawy w rachowaniu tak liczbami całkowitimi, jakoteż ułamkami zwykłymi i dziesiętnymi z zastosowaniem używanych ułatwień i skróceń, wprawy i biegłości w rachowaniu wielkościami algebraicznymi i w rozwiązywaniu równań pierwszego stopnia, znajomości logarytmów i biegłości w ich używaniu, znajomość

proporcji, reguły trzech, reguły łamuchowej, obliczania procentów, tudzież obliczania procentów od procentów i rent, wprawy w używaniu tablic do wyrachowania procentów od procentów, nakoniec znajomości obrachunku wexłów, monet i rachunków giełdowych;

- b) z buchalteryi, świadomości pojęcia, celu i prawidłowego urządzienia ksiąg, rozmaitych metod prowadzenia ksiąg i ich znaczenia, używanych przy tem ksiąg i ich urządzieniu, wprawy w spisywaniu inwentarza, zaciąganiu do ksiąg i w przeprowadzeniu zmyślonego interesu według buchalteryi pojedynczej i podwójnej, w wystawianiu i obliczaniu conti correnti według rozmaitych metod;
- c) z nauki o handlu i wexlach, znajomości rodzaju i form handlu i najważniejszych środków handlowo-komunikacyjnych, tudzież pierwszych zasad prawa handlowego i wexlowego, jakoteż gruntownej znajomości spraw pieniężnych i bankowych.

Forma egzaminu.

§. 4.

Każdy egzamin składa się z czterech części; te są: wypracowanie domowe, wypracowanie klauzurowe, egzamin ustny i wykład popisowy.

I. Wypracowanie domowe.

Jeżeli warunkom postanowionym w §. 2 zostanie zadość uczynione, komisja egzaminacyjna wyznaczy kandydatowi do wypracowania w domu dwa zadania, z których jedno przeznaczone do okazania rozległości i gruntowności jego nauki, ma być wzięte z zakresu arytmetyki kupieckiej lub buchalteryi. Do drugiego, wybierać potrzeba przedmiot treści ogólnej, aby z jednej strony poznać wprawę stylistyczną, z drugiej ogólne wykształcenie kandydata.

Do wypracowania wspomnionych zadań pozwoli się składającemu egzamin przeciąg czterech miesięcy.

Kandydat winien wymienić sumiennie środki pomocnicze, których użył do opracowania zadań.

Jeżeli kandydat prosząc o przypuszczenie do egzaminu przedłoży wydaną przez siebie rozprawę drukowaną, pozostawia się zdaniu komisji egzaminacyjnej przyjęcie takowej w miejscu pisemnego wypracowania domowego. W świadectwie należy wspomnieć wyraźnie o tej okoliczności i przydać zdanie o wartości rozprawy.

II. Wypracowanie klauzurowe.

Jeżeli wypracowania domowe nie dały powodu do odsunięcia kandydata, natenczas wzywa się go do wypracowania klauzurowego i egzaminu ustnego i wyznacza mu przedmiot wykładu popisowego.

Kandydaci którzy bez dostatecznego powodu nie stanęli na wezwanie do złożenia egzaminu klauzurowego i ustnego, mają być tak uważani jak gdyby się usunęli od egzaminu. W razie ponownego przypuszczenia do egzaminu winni wypracować nowe zadania domowe.

Z dwóch wypracowań klauzurowych jedno ma się odnosić do arytmetyki handlowej i buchalteryi, drugie do nauki o handlu i wexlach, tudzież do korespondencji handlowej. Wypracowania te służą do ocenienia o ile kandydat posiada pewnych i gotowych wiadomości jakże bez źródeł pomocniczych.

Do wypracowania każdego z dwu zadań klauzurowych wyznaczyć należy kandydatowi 12 godzin.

III. Egzamin ustny.

Egzamin ustny obejmuje wszystkie przedmioty wymienione w §. 3.

Kandydaci mogą poddać się także egzaminowi z korespondencji handlowej w obcych językach a biegłość ich w tym względzie ma być następnie osobno wyszczególniona w świadectwie.

Na ten wypadek komisja jest upoważniona przybrać do swego grona examinatorów do korespondencji w obcych językach.

IV. Wykład popisowy.

Koniec egzaminu stanowi wykład popisowy kandydata, na którym dyrektor i przynajmniej dwaj członkowie komisji powinni być obecni.

Sąd o wykładzie ma być wydany pisemnie i dołączony do aktów egzaminacyjnych.

Należytości.

§. 5.

Za odbycie egzaminu kandydat winien uiść taxę w kwocie 20 złr. wal. austr. którą ma zapłacić w kasie wskazanej przez komisję egzaminacyjną przy otrzymaniu zadań do wypracowania domowego.

Taxę tę uiść należy za każdy egzamin uzupełniający lub poprawczy.

Porządek czynności.

§. 6.

Zresztą co do postępowania przy sądzeniu wypracowań pisemnych i przy nadzorowaniu kandydatów podczas egzaminu klauzurowego, co do wpływu tych obu prac na dalszy ciąg egzaminu, co do przedsięwzięcia egzaminu ustnego i osądzenia jego, tudzież co do rozstrzygnięcia o skutku ogólnym, jakież względem egzaminów poprawczych i uzupełniających, dalej względem prowadzenia protokołów i wystawiania świadectw, nakoniec względem porządku czynności, obowiązują postanowienia przepisane dla egzaminów z kandydatami na nauczycieli samoistnych szkół realnych.

Tschabuschnigg r. w.

80.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19 maja 1870,

względem przydzielenia gmin Nowe-Dwory i Norowice do okręgu sądu powiatowego w Daczycach w Morawii.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59 wyłączają się gminy Nowe-Dwory i Norowice z okręgu sądu powiatowego w Jamnicach i sądu obwodo-

wego w Znoimie i przydzielają się do okręgu sądu powiatowego i śledczego w Daczycach w obrębie sądu obwodowego w Igławie.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem 1 czerwca 1870.

Tschabuschnigg r. w.

81.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu i handlu z dnia 31 maja 1870,

względem zniesienia wagowego od towarów przekazanych, pobieranego dotychczas w głównym urzędzie cłowym w Tryeście.

W porozumieniu z królewsko-węgierskimi ministerstwami skarbu i handlu uchwalono wyjąć z mocy obowiązującej postanowienie dekrety kamery nadwornej z dnia 9 kwietnia 1818 na mocą którego w głównym urzędzie celnym w Tryeście, niezgodnie z postanowieniem uwag wstępnych do powszechniej taryfy cłowej z dnia 5 grudnia 1853 §. 26 pobierano wagowe także od towarów, przekazywanych za pomocą karty konwojowej innemu urzędowi cłowemu do ocenia przychodowego, i to na karcie konwojowej uwidoczniano, aby przy ocenie przychodowem pobór powtórny tej należności miejsca nie miał. Ztąd wypada że także od towarów przychodowych, przez główny urząd celny w Tryeście jednemu z urzędów w obrębie terytorium celnego za pomocą karty konwojowej przekazywanych, od których dotąd w tym ostatnim urzędzie wagowe tylko wtedy pobierane było, gdy prócz odważenia urzędowego przy ocenie, jeszcze raz strona takowego zażądała, wagowe ma być pobierane przy ocenie przychodowem, jak to działało się już dotehetas z towarami przekazywanymi przez inne urzędy wchodu towarów.

Holzgethan r. w.

Pretis r. w.

82.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 5 czerwca 1870, względem upoważnienia pobocznych urzędów cłowych I klasy w Nowosielicy, Żurynie i Baja- szestie w Bukowinie do postępowania wywozowego z gorącemi płynami wysokowymi.

W myśl istniejących postanowień prawnych upoważnia się poboczne urzędy celne I klasy w Nowosielicy, Żurynie i Bajaszestie w Bukowinie do postępowania wywozowego z gorącemi płynami spirytusowymi wywożonymi za linią celną z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

Holzgethan r. w.

